

Del godene

Program for Trondheim Sosialistisk Venstreparti
2015–19

Ta kampen for et varmt samfunn

Innhold

1 Innledning	5
2 Våre hovedsaker	6
2.1 Mer tillit til ansatte, mindre byråkrati	6
2.2 Flere kommunale utleieboliger	6
2.3 Bybane	6
2.4 Idrettsanlegg der folk bor	6
2.5 Bemanningsnorm for barnehagene	6
2.6 En klimanøytral by	6
2.7 Forskningsbyen	6
2.8 God offentlige velferd til alle	7
3 Barnehage	8
3.1 Opptak	8
3.2 Bemanningsnorm	8
4 Skole	9
4.1 Nei til rapportering, ja til tillit	9
4.2 Frafall	9
4.3 Yrkesfag	9
4.4 Heldagsskole og skolefrokost	10
4.5 Varierte skoletilbud	10
4.6 Skolebygg	10
5 Bolig	11
5.1 Flere boliger	11
5.2 Et mangfoldig bomiljø	11
5.3 Aktiv styring av boligpolitikken	12
5.4 Botilskudd	12
6 En feministisk by	13
6.1 Kvinnekroppen er ikke en vare	13
6.2 Kamp mot vold og voldtekt	13
7 Helse og velferd	14
7.1 Forebyggende og helsefremmende arbeid	14
7.2 Helse- og omsorgstjenesten	14
7.3 Teknologi og utvikling i omsorgen	15
7.4 En omsorgsfull ruspolitikk	15
7.5 Et godt psykisk helsetilbud	15
7.6 Ungdom og helse	15
7.7 Barnevern	15
7.8 Bo- og aktivitetstilbud	16

8 Mer folkestyre	17
8.1 Fortsatt formannskapsmodell	17
8.2 Kommunesammenslåing	17
8.3 Kraftfondet	17
8.4 Eiendomsskatt	18
8.5 Digitalisering	18
8.6 Ungdom og demokrati	18
9 Idrett og kultur	19
9.1 Idrett	19
9.2 Kultur	19
9.3 Kulturskolen	20
9.4 Kulturtilbud	20
9.5 Ungdomsrabatt	20
9.6 Fritidsklubber	20
10 Kommunen som arbeidsgiver og tjenesteleverandør	21
10.1 Mer tillit og mindre byråkrati	21
10.2 Kommunen som tjenesteleverandør	21
10.3 Kommunen som arbeidsgiver	22
11 Miljø og byutvikling	23
11.1 Miljøvennlig transport og bybane	23
11.2 En grønn byutvikling	24
11.3 En klimavennlig by	24
11.4 Friluftsliv og naturvern	25
11.5 En historisk og levende by	25
12 Næringsbyen	26
12.1 Innovative og miljøriktige innkjøp	26
12.2 Trondheim som laboratorium	26
12.3 Forutsigbare og stabile rammevilkår	26
12.4 Servicesenter for utenlandske arbeidstakere	27
13 Trondheim som solidaritetsby	28
13.1 Mennesker på flukt	28
13.2 Fattigdomsbekjempelse	28
13.3 LHBT-politikk	28
13.4 Tilgjengelighet	29
13.5 Religionsfrihet	29
13.6 Språkopplæring	29
13.7 Internasjonalt	29

1

Innledning

Sosialistisk Venstreparti er et sosialistisk parti som arbeider for å skape et rettferdig og miljøvennlig samfunn. Vi kjemper for å redusere forskjellene i samfunnet, mellom fattige og rike og mellom kvinner og menn.

Vi har vært med å styre Trondheim kommune i tolv år. I den perioden har vi hver dag kjempet for et godt og rimelig barnehage tilbud, mer rettferdig fordeling og

en mer miljøvennlig kommune. Sosialistisk Venstreparti har kjempet gjennom at minst halvparten av miljøpakken skal gå til bedre kollektivtransport og sykkelsatsing.

Vi vil bruke våre plasser i bystyret til å kjempe for miljø, rettferdighet og likestilling. Dette er våre viktigste kampsaker for perioden 2015–19.

2

Våre hovedsaker

Vi går til valg på hele vårt program. Vi vil likevel framheve noen saker som vi ser på som særlig viktige og som vi vil prioritere.

2.1 Mer tillit til ansatte, mindre byråkrati

Trondheim kommune har mange ansatte med svært god kompetanse. Det er viktig at vi lar de ansatte bruke denne kompetansen til kjerneoppgavene. Trondheim sv ønsker derfor at vi skal gjennomføre en tillitsreform hvor vi skal erstatte stadig mer kontroll, rapportering, byråkrati og markedstenkning, med mer tid og tillit til de ansatte og større medvirkning for brukerne.

2.2 Flere kommunale utleieboliger

Alle mennesker har rett til et trygt sted å bo. Kommunen skal tilby boliger til folk som ikke selv kommer seg inn på boligmarkedet. For å sikre dette trengs flere utleieboliger, og de må være spredt omkring i byen for å unngå en klassedelt by.

2.3 Bybane

sv går til valg for å etablere en bybane i Trondheim. Vi trenger effektive løsninger for at stadig flere skal kunne reise med kollektivtrafikk, dette gjelder ikke minst fra de store utbyggingsområdene øst i Trondheim og den framtidige byveksten på Sluppen/Tempe.

2.4 Idrettsanlegg der folk bor

Trondheim sv vil prioritere nærmiljøanlegg for å ha anlegg der folk bor. Dette er spesielt viktig for barn og unge og er også viktige samlingspunkt for nærmiljøet. Trondheim må fortsette utbyggingen av flere idrettshaller, primært kombinert med skoleutbygging for å sikre god bruk av hallene. Vi trenger også andre typer nærmiljøanlegg som skateanlegg, ballbinger og små rekrutteringsbakker for alpint.

2.5 Bemanningsnorm for barnehagene

Nok voksne i barnehagen gir barna trygghet og omsorg, samt støtte til læring og utvikling. Derfor ønsker Trondheim sv å innføre en bemanningsnorm på én voksen per tre barn under tre år og én voksen per seks barn over tre år.

2.6 En klimanøytral by

Klimaendringene er vår tids største utfordring. Vi har et stort ansvar for å kutte utslipp av klimagasser i Norge. Trondheim sv vil derfor innføre en nullutslippsvisjon som skal ligge til grunn for all planlegging.

2.7 Forskningsbyen

Trondheim har et unikt utgangspunkt som universitetsby med fremragende forskningsmiljøer som nå til og

med er belønnet med nobelpris. Vi vil at Trondheim kommune skal være tidlig ute med å prøve ut ny teknologi i samarbeid med forskningsmiljøene. Eksempler på slik teknologi er velferdsteknolog og intelligente transportsystemer. Det sikrer både at Trondheim spennende løsninger og det er god næringspolitikk.

2.8 God offentlige velferd til alle

Velferdsstaten må bygges videre på fellesskap, solidaritet og sosial rettferdighet. Derfor vil vi at fellesskapet har ansvaret for viktige tjenester som barnehage, skole, omsorg og andre viktige velferdsoppgaver. En god oppvekst, utdanning og omsorg er ikke butikk og dette utvikles best av kommunen selv i samarbeid med ansatte, brukere og innbyggere for øvrig.

3

Barnehage

Barnehagen er en viktig arena for barns sosiale utvikling. Barnehagen er viktig for utviklingen av språkkunnskapene til barn og gir en god ramme rundt tidlig læring og utforsking av verden i samspill med andre. Trondheim sv ønsker et mangfoldig, offentlig barnehagetilbud i Trondheim. Vi ser på barnehagen som en integrert del av utdanningsløpet og har et langsiktig mål om å gjøre barnehagen gratis. Trondheim sv ønsker å satse på ulike typer barnehager, som for eksempel friluft-, engelskspråklige, og døgnåpne barnehager.

3.1 Opptak

Vi vil opprettholde dagens makspris og fortsette å tilby full barnehagedekning i Trondheim. Foreldre som ønsker barnehageplass for barn født etter 31. august må snarest mulig få tilbud om det gjennom et kontinuerlig suppleringsopptak.

Det må bygges flere kommunale barnehager årlig for å holde følge med befolkningsveksten i byen. Det er et mål at kommunale barnehager skal dekke etterspørselen. Oppgradering og vedlikehold av eldre barnehager

må følges opp. Trondheim sv godtar ikke at barnehager bygges spekulativt for å få tilskudd for siden å omregulere eiendommer til næringsbygg. Vi vil bekjempe dette gjennom regulering.

Barnehager er et viktig virkemiddel i inkluderingspolitikken. Minoritetsspråklige barn skal fortsatt ha tilbud om barnehageplass eller norskopplæring minst ett år før skolestart. I tillegg vil vi videreføre ordningen med tilbud om barnehageplass til barn på asylmottak.

3.2 Bemanningsnorm

Kommunen er forpliktet til å ha nok ansatte i barnehagen for å gi barna trygghet og omsorg, samt støtte læring og utvikling. Derfor ønsker Trondheim sv å innføre en bemanningsnorm på én ansatt per tre barn under tre år og én voksen per seks barn over tre år.

Trondheim må også sørge for å benytte seg av kunnskapen ved Dronning Mauds Minne for å hente ut og prøve ut nye ideer og sikre god kompetanse for alle som jobber i barnehager i Trondheim.

4

Skole

Skolen skal være en sosialt utjevnende arena som legger til rette for mestring for alle elever uavhengig av familiebakgrunn og -økonomi. Det betyr tidlig innsats og høy lærertetthet slik at alle elever får den oppfølgingen de trenger. Målet er at alle elever skal ha muligheten til å mestre praktiske, estetiske og teoretiske fagområder og utdannes til å bli aktive samfunnsdeltakere.

4.1 Nei til rapportering, ja til tillit

Kompetente lærere med tid til elevene er en av de viktigste forutsetningene for en god skole. Trondheim sv har tillit til lærerne og vil la dem fokusere på undervisning. Derfor ønsker vi å begrense skolenes rapporteringskrav, slik at tiden kan brukes på elevene, ikke byråkrati. Resultatene fra ulike prøver og undersøkelser skal kun brukes til å sette inn tiltak for forbedring, ikke rangering. Vi vil øke lærertettheten i perioden, samt gi lærerne tilstrekkelig tid til oppfølging av elevene.

God og variert undervisning skaper engasjerte elever. Skoler i Trondheim er allerede flinke til å benytte tilbud som Newton-rommet og Vitensenteret. Trondheim sv ønsker å utvide tilbudet slik at elever får mulighet til å utfolde seg og lære på flere arenaer enn i klasserommet.

Trivsel er en viktig forutsetning for at elever skal lykkes i skolen. Mobbing og utestenging er det største hinderet mot trivsel og må bekjempes. Stadig mer mobbing skjer digitalt og utenfor skolens område, likevel

er det viktig at skolen griper inn for å forhindre dette. Ingen elever skal møtes med kommentarer om at dette kan ikke skolen gjøre noe med. Derfor ønsker Trondheim sv at hver skole skal ha minst én barnevernspedagog eller sosionom som kan arbeide utelukkende med psykososiale forhold. Dette vil også avlaste lærerne og gi mer tid til undervisning.

4.2 Frafall

Frafall i den videregående skolen er et stort problem, både for den enkelte og for samfunnet. For å fange opp ungdom i faresonen trengs flere yrkesgrupper i skolen, som f.eks barnevernspedagoger eller sosionomer, i tillegg til å styrke helsesøstertjenesten. Dette for å avlaste lærerne og sørge for at elevene får den oppfølgingen de trenger.

Kommunen må ha god kontakt med de videregående skolene i byen og sikre elevene en smidig og trygg overgang fra grunnskole til videregående opplæring. Det trengs derfor en styrking av kvaliteten i rådgiver-tjenesten og flere rådgivere.

4.3 Yrkesfag

Trondheim kommune har et ansvar for å utdanne framtidens fagarbeidere. Trondheim sv har et mål om å gjøre Trondheim til landets beste lærlingkommune. I praksis vil dette bety å øke antallet lærlinger kommunen

selv tar inn, samt å stille krav til at selskap kommunen kjøper tjenester av tar inn lærlinger.

HIST og NTNU i Trondheim utdanner framtidens lærere. God kontakt mellom praksis og utdanning er avgjørende i lærerutdanningen. Derfor må Trondheim kommune følge opp og forbedre kontakten mellom skole og lærerutdanning.

4.4 Heldagsskole og skolefrokost

Trondheim sv vil arbeide for en heldagsskole. Inntil vi har oppnådd det målet må vi sikre at skolefritidsordningen (sfo) skal være tilgjengelig for alle. Prisen må derfor ned med mål om at det på sikt blir gratis. Samtidig med dette ønsker Trondheim sv å øke kvaliteten og bemanningen.

sv ønsker at alle skal ha tilbud om å gjøre leksene på skolen i tilknytning til skoledagen med kvalifiserte personer til stede. Det er store forskjeller på hvor god oppfølging elever får hjemme og et slik tilbud vil motvirke at noen blir hengende etter på grunn av manglende støtte og hjelp hjemme.

God næring øker elevens utbytte av læringen. Derfor vil vi innføre en prøveordning med servering av frokost til elevene. Vi ønsker også å tilby alle elever frukt i løpet av skoledagen.

4.5 Varierte skoletilbud

Mottaksskoler gir norskopplæring og bidrar til å forberede elever faglig til å bli en del av det ordinære skoleløpet. Nyankomne elever har kun rett til å gå i mottaksklasse i inntil ett år. Trondheim sv har tillit til at skolen og foreldre i samarbeid kan vurdere hvor lenge det er hensiktsmessig for den enkelte elev å gå i mottaksklasse og ønsker derfor å utvide tilbudet.

Kommunen skal sikre et tettere samarbeid mellom skoler med mottaksklasser og barne- og familietjenesten for å sørge for tett oppfølging av barn med traumer.

Trondheim er en internasjonal by. Særlig forskningsmiljøene tiltrekker seg utenlandsk arbeidskraft som bor midlertidig bosatt i Trondheim. Trondheim sv vil ha en offentlig internasjonal skole for å dekke deres behov.

4.6 Skolebygg

Gode og friske skolebygg utgjør rammene som må være på plass for et godt læringsmiljø. En historisk satsing på skolebygg har løftet Trondheim til toppen når det gjelder skolemiljø. Samtlige skolars innemiljø er i dag friskmeldt. Likevel er det flere skoler i Trondheim med et sterkt behov for rehabilitering og arbeidet må videreføres. Samtidig vil vi prioritere vedlikehold, slik at alle skoler har et godt inneklima. På barnetrinnet skal det gis et skoletilbud i nærmiljøet med sikre skoleveier.

5

Bolig

Trondheim er i sterk vekst og befolkningen vil øke de kommende årene. Det trengs derfor flere boliger. Trondheim sv er for en tydelig fortetningspolitikk, men hvor det samtidig tas hensyn til at det skal være tilgang på gode friområder for alle. Boligbyggingen må planlegges sammen med kollektivdekning slik at disse støtter opp under hverandre og vi får en by hvor det er lett å reise kollektivt. Det bør også åpnes for mer boligbygging i Midtbyen for å sikre et levende sentrum. Noe av veksten må også skje i nabokommunene, men langs kollektivakser og ved kollektivknutepunkter for å redusere biltrafikk inn til Trondheim. Se også kapittelet om miljø og byutvikling.

5.1 Flere boliger

Alle mennesker har rett til et trygt sted å bo. Kommunen må kunne tilby boliger til folk som ikke selv greier å komme inn på boligmarkedet. sv vil at kommunen skal ta et langt større ansvar for å tilby utleieboliger enn i dag og øke antallet kommunale utleieboliger betydelig. Det må føles naturlig å også leie bolig og kommunen skal derfor tilby et tilstrekkelig antall utleieboliger til selvkost. Nye kommunale boliger må plasseres slik at disse blir jevnt fordelt over hele byen slik at det er tilgang på kommunale boliger i alle bydeler og at det ikke blir en for høy tetthet. Kommunale utleieboliger må motvirke tendensene vi ser til sosiale skjevheter og klassesdeling av byen. Trondheim kommune må også

ta vare på eksisterende kommunale boliger, gjennom å ta igjen vedlikeholdsetterslepet og sørge for kontinuerlig vedlikehold. Noen av de kommunale boligene skal forbeholdes personer med akutte behov for tak over hodet.

5.2 Et mangfoldig bomiljø

Mangfoldige bomiljø er gode bomiljø. Det skal være tilgang på ulike boligtyper i alle bydelene slik at alle befolkningsgrupper kan finne en bolig som passer for dem. Nye boliger som bygges skal bygges i ulik størrelse. Trondheim sv vil at kommunen skal være en foregangskommune og bidra til bygging av boliger med lavt energibehov og tilpasset alle mennesker. Boligområder skal sikres god kollektivdekning, enkelt tilgang på skole, barnehager, ulike servicefunksjoner og lett tilgang på natur og friluftsområder. Trondheim er en studentby og har et ansvar for at studentene har mulighet til å bo trygt og rimelig. Trondheim sv ønsker å samarbeide med studentsamskipnaden (sitt) for å bygge ut flere studentboliger. Vi vil aktivt støtte sitt sine prosjekter som Moholt 50|50 og kreve at regjeringa øker den statlige støtta til utbygging av slike prosjekter. Trondheim sv vil at kommunen skal stille tomter sentralt til campusutvikling, kulturtilbud og boliger til disposisjon for sitt. Trondheim sv ser positivt på at det planlegges en mer levende campus gjennom at det legges til rette for studentboliger på eller like ved NTNU

og HIST sine områder.

Vi ønsker å legge til rette for alternative boligformer. Trondheim må lære mer av erfaringene fra Svartlamoen og hvordan økt bruk av egeninnsats, fellesfunksjoner og enklere standard kan gi lavere husleie for de som ønsker det. Dette kan overføres også til andre steder i Trondheim.

5.3 Aktiv styring av boligpolitikken

Trondheim sv ønsker en mer aktiv styring av boligpolitikken for å få en fremtidsrettet utbygging, ikke kun tilpasset kjøpekraften til deler av dagens befolkning. Trondheim sv ønsker derfor å etablere et kommunalt tomte- og utbyggingsselskap som gjennomfører utbygging av boliger og infrastruktur i både opp- og nedgangstider.

Vi vil også at kommunen etablerer flere leie-for-eie-ordninger. Dette skal være boliger forbeholdt første-

gangskjøpere og andre som sliter med å komme seg inn på boligmarkedet. Boligene skal leies ut til en fastsatt leiepris og hvor de som bor der har tilbud om å kjøpe boligen etter et visst antall år med tilskudd og startlån fra kommunen. De første årene med leie blir dermed de første innskuddene i et framtidig kjøp.

sv ønsker en kommunalt ansatt boligveileder med mål om å skaffe egen bolig til person som har vansker med å komme seg inn på boligmarkedet. Dette må være en lavterskeltjeneste.

5.4 Botilskudd

Det må bli lettere enn i dag å få Startlån. Startlån er ment for å hjelpe folk inn på boligmarkedet, men i dag er terskelen for å få lån for høy i Trondheim. Trondheim sv vil også ha en full gjennomgang av bostøtteordningen for å sikre at alle de som trenger hjelp faktisk får det.

6

En feministisk by

Trondheim skal være en by der alle har like muligheter, uavhengig av kjønn, etnisitet eller økonomi. Samfunnet er fortsatt preget av maktforskjeller mellom kvinner og menn. Kvinner tjener mindre enn menn, eier mindre enn menn, og er underrepresentert i maktposisjoner.

sv er et feministisk parti, fordi vi ønsker å gjøre noe med den systematiske skjevfordelingen mellom kvinner og menn.

Rimelige offentlige tjenester som kollektivtransport, barnehager, sfo og gode hjemmehjelpstjenester gjør det mulig for kvinner å delta i arbeidslivet og få hverdagen til å henge sammen. Trygge og tilgjengelige hjelpetiltak gjør at kvinner søker hjelp mot vold og overgrep. Derfor er gode velferdstjenester god kvinnepolitikk.

6.1 Kvinnekroppen er ikke en vare

Trondheim skal være en by der ingen kan kjøpe andres kropp. sv krever derfor en bedre oppfølging av sexkjøpsloven, slik vi tidligere hadde i Trondheim. Politiet og hjelpeapparatet må få økt kunnskap om LHBT-personer i prostitusjon.

Unge jenter utsettes for et enormt forventningspress gjennom en kommersialisert kultur med ekstreme kroppsidealiser. sv mener at kommunen aktivt må motarbeide dagens kjøpepress, kroppspress og seksualisering rettet mot ungdom. Helsetilbudet for ungdom må styrkes og Trondheim skal ikke være utstillingslo-

kale for seksualisert reklame. Trondheim sv vil fjerne seksualisert reklame fra det offentlige rom ved å stille tydelige krav til hva slags reklame som skal tillates på kommunalt eide reklameflater. Trondheim sv mener all reklame med retusjerte modeller skal merkes. Vi vil nekte strippeklubber og toppløsserveringer skjenkebevilling.

6.2 Kamp mot vold og voldtekt

Alle mennesker har rett til et trygt liv uten vold. Kvinner er mer utsatt for vold i hjemmet og i nære relasjoner enn menn. De er også mer utsatt for seksualisert vold og trakassering i det offentlige rom. sv vil ha gode hjelpetiltak og forebyggende tiltak slik at alle kvinner kan leve fri fra psykologisk eller fysisk vold, og være økonomisk selvstendig. Trondheim sv vil at seksualundervisningen i skolen skal omhandle kjønn, respekt og lyst, men også maktbalansen i seksuelle relasjoner, grensesetting og viktigheten av aktivt samtykke. Helsestøtter ved skolene bør involveres i seksualundervisningen. Voldtektssaker må prioriteres høyere av politiet. Politiet må trenes opp av helsepersonell for å få bedre kunnskap i hvordan de skal møte kvinner som er utsatt for vold og voldtekt. Trondheim sv ønsker at nattbusstilbudet som er i dag skal koste det samme som vanlig buss, for å sikre en trygg hjemreise.

7

Helse og velferd

Helsetjenestene følger oss hele livet. For Trondheim sv er rettferdig tilgang til helsetjenester en helt grunnleggende rettighet. Velferdsstaten er en forutsetning for å skape et mer rettferdig og solidarisk samfunn. Et velferdssystem skal ta hensyn til hele befolkningen. Kommunehelsetjenesten skal sikre befolkningen rask og god hjelp, og bidra til å forebygge sykdom.

Helse og velferd handler grunnleggende om tillit. Trondheim sv vil erstatte stadig mer kontroll, rapportering, byråkrati og markedenkning i helsesektoren, med mer tid og tillit til de ansatte og større medvirkning for brukerne.

7.1 Forebyggende og helsefremmende arbeid

Forebyggende helsearbeid må prioriteres for å bidra til reduserte helse- og sosiale forskjeller i befolkningen. I arbeidet med folkehelse er helsestasjonen, skolen og barnehagen naturlige arenaer for å fremme god folkehelse. Samtidig er også sykkelstier og parker, miljø og forurensning, demokrati og deltagelse, kultur og arbeidsliv, sosiale skjevheter og rettferdig fordeling viktige faktorer for folkehelse. Rettferdig fordeling av helse og trivsel er et politisk valg. God folkehelse er en indikator for et sosialt bærekraftig samfunn. Det lokale politiske nivået er ryggraden i folkehelsearbeidet og Trondheim sv vil jobbe for en kommunalt ansatt folkehelsekoordinator.

Skolehelsetjenesten skal styrkes slik at den blir i stand til å jobbe helsefremmende. Trondheim sv vil styrke helsestasjonene, med økt bemanning og flere faggrupper. Helsestasjonen skal gjennomføre hjemmebesøk, tilby mulighet til å stikke innom og til å kunne avtale møte med godt kvalifisert personell på kort varsel. Trondheim sv ønsker også å gjeninnføre ordningen med helsevikar, en person som går inn i heimen for å avlaste en syk far eller mor.

Trondheim sv ønsker å støtte aleneforeldre gjennom å støtte avlastningstilbud for aleneforeldre. Her kan foreldre få hjelp til barnepass på kveldstid, om natten og i helger. Oslo har et tilbud som baserer seg på et ytelser mot ytelser-prinsipp der foreldrene får hjelpe til barnepass og gjengjelder ved å stille selv som barnepasser for andres barn. Det er ansatte til stede som sikrer at alle barn og voksne har det bra. Et tilsvarende tilbud må etableres i Trondheim.

Trondheim trenger flere jordmødre for å sikre en god oppfølging gjennom hele svangerskapet.

7.2 Helse- og omsorgstjenesten

Hjelpetrengende mennesker skal kunne bo hjemme så lenge som de ønsker og sikres like god tilgang på kompetent helsepersonell som beboere på institusjoner. De som har store og sammensatte behov for tjenester skal sikres med fleksibel organisering av kvalifisert personalet.

7.3 Teknologi og utvikling i omsorgen

Velferdsteknologi må tas i bruk for å sikre at eldre som ønsker det kan bo lengre hjemme. Trondheim kommune har en strategi for velferdsteknologi, men arbeidet bør forsterkes. Kommunen bør samarbeide med fagmiljøer som NTNU, HIST og SINTEF, samt byens næringsliv for å utvikle løsninger som løser kommunens behov. Velferdsteknologi er et viktig supplement til medmenneskelig omsorg, men kan aldri erstatte denne.

7.4 En omsorgsfull ruspolitikk

sv mener at det viktigste i ruspolitikken er forebygging, og sørge for at det finnes rusfrie arenaer både for barn og voksne. I tillegg må kompetansen på rus og tidlig intervensjon styrkes i skolehelsetjenesten, og i barne- og ungdomspsykiatrien.

Skjenkebevilling er viktig for nærings- og kulturlivet i Trondheim. Trondheim sv vil sikre at det er forutsigbart og lett for kulturarrangementer å søke om skjenkebevilling av Trondheim kommune. Samtidig er det viktig for folkehelse og for folks trygghet og trivsel at det er tydelige og strenge krav til utelivsbransjen. Trondheim sv vil derfor jobbe for et forutsigbart prikktildelingssystemet i Trondheim, og at det skal satses på mer samarbeid og dialog mellom kommune, politi og bransje. Trondheim sv mener at tariffavtale for alle ansatte skal være en forutsetning for å få innvilget skjenkebevilling og vil be om en utredning om hvordan dette kan oppnås.

Rusavhengige har ofte store helsemessige utfordringer, og må også sikres oppfølging når det gjelder somatiske helsetjenester. Trondheim sv mener at tilbudet også må inneholde en økt satsning på medikamentfrie tilbud, legemiddelassistert rehabilitering og tilrettelagt bolig.

Trondheim sv vil sikre verdighet og hjelp for flere, for eksempel gjennom ulike lavterskeltilbud, væresteder, arbeid, aktivitetstilbud og andre skadebegrensende tiltak. Brukermedvirkning og tillit er viktig for at kvaliteten på tjenestene skal bli så god som mulig. Pårørende, og spesielt barn av rusmisbrukere, må sikres hjelp og veiledning gjennom hele behandlings- og rehabiliteringsprosessen.

Trondheim kommune må ta ansvar for at LAR-pasienter får et fullverdig tilbud – med aktivitetstilbud, arbeidstrening og boligsosial hjelp som en naturlig del av rehabiliteringsprosessen. Ettervernet av tidligere rusmisbrukere må styrkes for å motvirke tilbake-

fall og hjelpe dem til å normalisere livet.

7.5 Et godt psykisk helsetilbud

Selv om flere mennesker med psykiske lidelser får behandling og annen form for hjelp, øker antallet som venter på tjenester. sv vil følge utviklingen og styrke kvaliteten på tjenestetilbudet ytterligere, blant annet ved å tilrettelegge lavterskeltilbud for å forebygge alvorlig psykiske lidelser. Mennesker med psykiske lidelser må få bedre oppfølging etter utskrivning fra behandling i spesialisthelsetjenesten. Trondheim sv vil styrke samarbeidet mellom sykehus og distriktpsyrkiatriske sentre.

sir opplever at deres helsetjenester i større grad blir benyttet av studentene. Trondheim sv vil styrke samarbeidet med sir og bidra til at samskipnaden har de midlene de trenger å tilby et godt tilbud for byens studenter.

Brukermedvirkning og tillit er en forutsetning og et bærende prinsipp i utviklingen av tjenesteområdene. Brukernes og pårørendes erfaringskunnskap er likeverdig med den helse- og velferdsfaglige kunnskapen.

Aktivitetstilbudet innen det psykiske helsevesenet bør økes for å gi mennesker med psykiske lidelser et bedre hverdag. Et godt og kompetent personale og tilrettelagt bolig er sentralt i en meningsfull hverdag.

7.6 Ungdom og helse

Å satse på ungdoms helse er en investering for fremtida. Det konstante presset fra moteindustrien, seg selv og samfunnets høye krav gjør at mange unge føler seg usikre og faller utenfor samfunnet. I Trondheim skal alle unge ha tilgang til helsestasjon for ungdom, hvor de kan få hjelp med psykiske utfordringer, spørsmål rund kropp, seksualitet og identitet. De ansatte på helsestasjonene skal være fagutdanna innenfor medisin, psykologi og ungdoms helse. Disse skal også ha kunnskap om minoritetsungdom og LHBT. Trondheim kommune må også samarbeide tett med sir for å sørge for godt helsetilbud for studenter, inkludert et tilbud for psykososiale lidelser.

7.7 Barnevern

Trondheim sv vil ha et barnevern som viser handlekraft og omsorg. Barnevernet skal sikre at barn og unge som lever i omsorgssvikt får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.

Forebygging er langt bedre enn reparasjon. Vi skal forebygge omsorgssvikt og hindre at barn og unge utvikler psykiske og sosiale problemer. Tidlig innsats er viktig for at det blir satt inn rett hjelp til rett tid. For å få til dette er det avgjørende at helsestasjoner og barnehager får kompetanse til å identifisere problemer hos små barn så tidlig som mulig. sv vil videreutvikle samarbeidet barnevernet har med politi og frivillig sektor.

Det må utvikles et godt samarbeid mellom det kommunale og det statlige barnevernet rundt det enkelte barn, slik at det blir en kontinuitet i den offentlige hjelpeinnsatsen. Det er viktig at barn og foreldre er delaktige i hele hjelpeprosessen. Det er spesielt viktig at barnevernet øker kompetansen rundt barn fra fremmedkulturelle familier siden de ofte møter et annet sett med utfordringer gjennom manglende kjennskap til kultur, som for enkelte også er kombinert med en traumatisk forhistorie.

Trondheim sv ønsker primært tiltak i hjemmet, men

det vil alltid være behov for både fosterhjem og barnevernsinstitusjoner. Det er viktig med en god oppfølging av både fosterbarn og fosterforeldre for å sikre at barna får et best mulig tilbud. sv ønsker offentlige barnevernsinstitusjoner. I det siste har det vært flere eksempler på institusjoner som har tatt ut overskudd i på flere hundre millioner. Pengene skal komme ungene til gode. Vi kan heller ikke akseptere at hjemmene til ungene faktisk settes ut på anbud.

7.8 Bo- og aktivitetstilbud

Trondheim sv ønsker en full gjennomgang av tjenestene innenfor bo- og aktivitetstilbudene. Tilbudene skal være tilpasset den enkelte brukeren og beboer med stor grad av medvirkning. Tilbudene skal gi en meningsfylt hverdag med et mest mulig variert tilbud for de brukerne som har glede av det.

8

Mer folkestyre

Trondheim sv har et utvidet demokrati som mål. Dette forutsetter at så mange som mulig engasjeres i medbestemmende virksomhet – direkte eller gjennom valgte representanter, i offentlige organer eller i folkelige bevegelser.

Trondheim sv vil heller ha frihet for de mange enn frihet for de få. Vi skal satse på offentlige velferdstjenester heller enn markedets frihet. Trondheim kommune skal være en effektiv kommune med offentlig eierskap som hovedregel for viktige tjenester som skole, helse og omsorg. Effektiviserings skjer gjennom opplæring, organisatoriske endringer og bruk av ny teknologi, ikke privatisering og konkurranseutsetting.

8.1 Fortsatt formannskapsmodell

Dagens styringsform sikrer opposisjon, interessegrupper og enkeltpersoner mulighet til å påvirke og ha innsyn i beslutningsprosessene. Formannskapsmodellen kan synliggjøre skiftende interesse- og maktforhold i større grad enn parlamentarisme. I en parlamentarisk modell tas beslutningene i lukkede møter, mens formannskapsmodellen fungerer samlende. Formannskapsmodellen er det beste utgangspunktet for en videreutvikling av demokratiet. Trondheim sv ønsker derfor å beholde denne modellen.

8.2 Kommunesammenslåing

Trondheim sv er åpne for frivillig kommunesammenslåing med kommuner i randsonen til Trondheim. For at vi skal støtte en sammenslåingsprosess må det være flertall i folkeavstemning i Trondheim kommune. sv vil beholde et regionalt nivå, men ser det som aktuelt å slå sammen for eksempel begge Trøndelagsfylkene.

8.3 Kraftfondet

Trondheim kommune har gjennom kraftfondet et viktig virkemiddel til å bidra til en positiv utvikling gjennom etisk forvaltning. Trondheim sv har kjempet for at fondet skal ha strenge etiske retningslinjer og vil kjempe videre for at fondet brukes som et instrument for en mer miljøvennlig og rettferdig verden. Vi vil derfor trekke fondets investeringer ut av fossil energi.

Kraftfondet tilhører befolkningen i Trondheim. I stedet for at alle verdiene skal være syltet ned i aksjer og ulike verdipapirer ønsker Trondheim sv en langt mer aktiv bruk av midlene for å sikre velferdsgoder i Trondheim, uten at det skal gå på bekostning av verdiene i fondet. Dette vil for eksempel være eiendommer i Trondheim for å sikre kommunen tilgang på nødvendig areal i et langsiktig perspektiv, utleieboliger, gjerne også studentboliger i samarbeid med srt, og varig infrastruktur.

8.4 Eiendomsskatt

Eiendomsskatt er ikke et mål i seg selv, men eiendomsskatten er et godt lokalt spleiselag for å sikre gode velferdstjenester. Til sammenligning bruker Trondheim kommune omtrent like mye på skolebygg som det kreves inn i eiendomsskatt. Eiendomsskatten har dessuten en viktig omfordelende funksjon.

8.5 Digitalisering

Trondheim sv mener Trondheim kommune må forsette satsingen på digitale tjenester til innbyggere og næringsliv. Digitaliseringen skal både gi bedre og mer tilgjengelige tjenester til innbyggere og næringsliv og samtidig effektivisere interne arbeidsprosesser.

Vi ønsker å bruke mer ressurser på digitalisering for å forenkle kommunenes innbyggere og næringslivs samhandling med kommunen. Det er viktig at kommunen legger vekt på høy brukervennlighet i løsningene

som utvikles. Når kommunen selv utvikler programvare bør det legges til rette for at denne kan deles med andre kommuner som fri programvare. Digitalisering av tjenester skal ikke erstatte møtet mellom brukere av kommunens tjenester og ansatte som er utdannet i de forskjellige fagområdene.

8.6 Ungdom og demokrati

Ungdommens bystyre er et viktig demokratisk institusjon som bidrar til at byens ungdommer kan påvirke kommunens beslutningsprosesser. Trondheim sv ønsker å styrke apparatet rundt ungdommens bystyre for å øke aktiviteten.

Politikk påvirker også ungdom. Barnekonvensjonen slår fast at barn og unge har rett til å bli hørt i saker som påvirker deres hverdag. Stemmerett er den eneste formelle ordningen som sikrer reell ivaretagelse av disse rettighetene. Trondheim sv ønsker derfor å senke aldersgrensen for stemmerett til 16 år.

9

Idrett og kultur

Kultur og idrett er viktig for identiteten til en by og er med på å skape rike opplevelser og gode møteplasser. Trondheim er en by med et rikt idretts- og kulturmiljø. Mange legger ned en betydelig frivillig innsats i tillegg til at Trondheim har sterke profesjonelle miljøer. Disse utfyller hverandre siden de profesjonelle miljøene sitter på kunnskap og kan inspirere de frivillige, samtidig som det er de frivillige som i all hovedsak sørger for bredden.

9.1 Idrett

Idrett bidrar til mestringsfølelse, gode opplevelser og gir viktige helsegevinster. Idrett skaper også viktige sosiale arenaer. Trondheim sv mener derfor at det er en viktig kommunal oppgave å legge best mulig til rette for at flest mulig kan drive idrett og friluftsliv på det nivået de ønsker.

Trondheim sv vil prioritere nærmiljøanlegg for å ha anlegg der folk bor. Dette er spesielt viktig for barn og unge og er også viktige samlingspunkt for nærmiljøet. Trondheim må fortsette utbyggingen av flere idrettshaller, primært kombinert med skoleutbygging for å sikre god bruk av hallene. Vi trenger også andre typer nærmiljøanlegg som skateanlegg, ballbinger og små rekrutteringsbakker for alpint. sv går mot prosjektet Gråkalen Vinterpark, både fordi vi vil prioritere lokale rekrutteringsbakker og fordi prosjektet har store miljøkonsekvenser.

Trondheim sv vil at det fortsatt skal legges godt til rette for uorganisert aktivitet - små løkker i nærmiljøet må derfor bevares. I alle områdeplaner må det settes av tilstrekkelig areal for både idrettsanlegg og uorganisert aktivitet.

Trondheim sv vil videreføre dagens ordning med at barn og ungdom ikke skal betale hall- og baneleie ved bruk av kommunale anlegg og innføre samme ordning for klubber for personer med nedsatt funksjonsevne. Vi vil også gi økonomisk støtte til idrettslag som har egne anlegg for å gi klubbene like vilkår, samt å gi klubbene økonomisk garanti til å oppgradere allerede eksisterende anlegg. sv vil derfor arbeide for å øke de sentrale spillemidlene og videreføre den kommunale andelen på 10 % av investeringskostnadene.

9.2 Kultur

Trondheim sv har bidratt til en betydelig økning i kultursatsingen i Trondheim. Både frivillighetskulturen og profesjonelle miljøer er styrket. Trondheim har all grunn til å være stolte av det rike kulturmiljøet vi har i byen – kunst og kultur har en egenverdi med store positive ringvirkninger. Derfor er det viktig at byens innbyggere har tilgang til kultur uavhengig av alder og økonomi.

Dagens positive utvikling må videreføres. Trondheim sv ønsker derfor at det etableres flere kulturarenaer. Rosendal teater må gjenåpnes som et senter for

scenekunst og kunsthallen må realiseres. Samtidig er det viktig med gode kulturarenaer i bydelene – her er det aktuelt med flerbruksarenaer knyttet til skoler og andre offentlige bygg.

Det er også viktig å støtte opp under kulturarrangementer. Festivalstøtten skal økes ytterligere og det er viktig å legge forholdene til rette for at også nye festivaler kan etableres.

Trondheim sv vil videreføre kulturtilbud til eldre og vil videreføre den kulturelle spaserstokken uavhengig av prioriteringer fra sentrale myndigheter.

Trondheim Folkebibliotek er et av bibliotekene i landet med høyest besøkstall. Bibliotekene har utviklet seg til kultursentra som byr på mye mer enn litteratur og som er viktige for mange befolkningsgrupper. Trondheim sv mener større deler av Trondheims befolkning bør ha tilgang til et bibliotek i sitt nærmiljø og vil derfor jobbe for flere filialer. Trondheim bør også få et litteraturhus med bl.a. arbeids- og samlingssted for forfattere og muligheter for arrangementer, men vi er åpne for at dette kan kombineres med biblioteket dersom dette gir gode nok arbeidsforhold.

Den Internasjonale studentfestivalen i Trondheim, IS-FIR, bidrar til å befeste Trondheim som en by med fokus på internasjonal solidaritet. Kommunen skal fortsett støtte opp under festivalen.

9.3 Kulturskolen

Den kommunale kulturskolen er et flott tilbud for barn og unge, men behovet for flere elevplasser er stort. I dag er det mange som ikke får plass på det tilbudet de ønsker og prisen er for høy. Trondheim sv ønsker å opprette flere elevplasser ved kulturskolen og senke

prisnivået, slik at alle barn og unge kan delta uavhengig av familiens økonomi. Også her er det viktig med flere tilbud i bydelene.

9.4 Kulturtilbud

Gjennom tilskuddspakker kalt barnepakke og ungdomspakke har kulturtilbudet til uorganisert barn og unge blitt utvidet. Trondheim sv vil øke tilskuddet slik at barn og unge i alle bydeler får nyte godt av dette tilbudet. Trondheim sv ønsker også at alternative miljøer som bl.a. UFFA og Svartlamoen må få utvikle seg. Flere av kunstnerne som er oppnevnt som fylkeskunstnere de siste årene har hatt sitt virke på Svartlamoen, noe som viser den kvaliteten dette miljøet representerer.

9.5 Ungdomsrabatt

Trondheim sv vil sikre at ungdom får billigere inngang på museer, festivaler og kulturbegivenheter ved å sette lav inngangspris for ungdom som forutsetning for kommunale tilskudd til arrangement og institusjoner som bør være tilgjengelig for ungdom.

9.6 Fritidsklubber

Fritidsklubbene for ungdom er en viktige arena der ungdom kan utfolde og utvikle seg i trygge omgivelser fritt for det daglige presset. Trondheim sv vil sørge for at unge har lett tilgang til fritidsklubbene, hvor de blir møtt av kvalifisert personell. Kommunen skal også sørge for at fritidsklubbene kan holde til i permanente lokaler med god standard.

10

Kommunen som arbeidsgiver og tjenesteleverandør

Trondheim kommune er en stor arbeidsgiver og leverer mange av de tjenestene vi som bor i Trondheim er avhengige av. Kommunen skal gjennom barnehager og skoler bidra til at alle får en trygg og god oppvekst og helse- og omsorgstjenester skal sørge for at alle føler trygghet og får den hjelpen de trenger i alle faser av livet.

10.1 Mer tillit og mindre byråkrati

Trondheim kommune har mange ansatte med svært god kompetanse. Det er viktig at vi lar de ansatte bruke denne kompetansen til kjerneoppgavene. Trondheim sv ønsker derfor at vi skal gjennomføre en tillitsreform hvor vi skal erstatte stadig mer kontroll, rapportering, byråkrati og markedstenkning, med mer tid og tillit til de ansatte og større medvirkning for brukerne.

Trondheim sv har tillit til kompetansen til de ansatte og vil samarbeide med organisasjoner som representerer medlemmer i alle slags yrkesgrupper. Vi har tillit til at ansatte og deres organisasjoner fremmer representative krav på vegne av dem som best vet hvor skoen trykker i arbeidslivet. Samtidig skal vi videreføre en god kontakt med næringslivet og arbeidsgivere, med tillit til fagmiljøene disse representerer.

Trondheim sv vil derfor fjerne unødvendig og byråkratisert kommunal måling og testing og sørge for at bl.a. barnehagelærere, lærere, sykepleiere, hjelpepleiere og assistenter får mer tid til å planlegge og gjen-

nomføre sine kjerneoppgaver sammen med barn, eldre, syke og omsorgstrengende. Gjennom å fjerne detaljreguleringen i arbeidshverdagen til de som arbeider i offentlig sektor blir det mer tid til å gjennomføre de oppgavene som faktisk trengs mest. Dette vil også gi brukere av omsorgstjenester større innflytelse over hvordan de ønsker at tjenestene skal tilpasses siden mer overlates til møtet og vurderingen til de ansatte og de som mottar tjenestene, og mindre til forhåndsbestemte rutiner.

10.2 Kommunen som tjenesteleverandør

Trondheim sv mener velferdsstaten må bygges videre på fellesskap, solidaritet og sosial rettferdighet. Derfor vil vi at fellesskapet skal ha ansvaret for barnehage, skole, omsorg og andre viktige velferdsoppgaver. En god oppvekst, utdanning og omsorg er ikke butikk og dette utvikles best av kommunen selv i samarbeid med ansatte, brukere og innbyggere for øvrig. Hver krone vi bevilger til barnevern, kollektivtrafikk eller hjemmehjelp skal gå til velferd, og ikke til profitt for eierne av kommersielle aksjeselskap. Velferden er til for å tjene innbyggerne, ikke for å tjene penger. Ideelle aktører kan fungere som et supplement til det offentlige og Trondheim sv trekker et tydelig skille mellom ideelle og kommersielle aktører. En viktig forutsetning er at de ideelle organisasjonene følger minimum samme standarder innen lønns- og arbeidstidsordninger som

kommunen.

Trondheim sv vil ha universelle velferdsordninger som hovedprinsipp. Omfordeling bør skje gjennom skattesystemet. En viktig årsak til å begrense behovsprøving er at det er byråkratiserende og kan virke stigmatiserende.

Offentlig sektor har vært for dårlig til å drive innovasjon og komme fram til nye løsninger. Trondheim sv mener vi må våge mer og åpne for at det kan gjøres forsøk med både andre læringsformer og andre rutiner innen omsorg. Vi må våge å se et større mangfold i løsninger innenfor det offentlige for å gi rom for nye løsninger. Dette må gjøres i samråd mellom ansatte og brukere av de ulike tjenestene.

10.3 Kommunen som arbeidsgiver

Den beste velferden skapes av trygge og kompetente ansatte. Trondheim sv vil gi alle ansatte trygghet i jobben. Dette er en selvstendig grunn til å si nei til privatisering og konkurranseutsetting. En god arbeidsgiverpolitikk inkluderer også å tilby gode lønns- og pensjonsvilkår. Trondheim sv vil jobbe videre for at alle som ønsker hel stilling skal få tilbud om det. Vikarbruk og midlertidige stillinger skal ned på et minimum – regelen skal være faste stillinger.

Kommunen må også ha planer for kompetanseutvikling for alle ansatte slik at alle som ønsker det kan få nye utfordringer. Det må også lages planer for en gene-

rell opptrapping av grunnbemanningen innenfor oppvekst og omsorgsfeltene.

Trondheim sv ønsker at kommunen skal ha flere forsøk med sekstimersdager. Dette kan gjerne kombineres med forsøk med andre turnusordninger i samarbeid med de ansatte i stillinger hvor det er aktuelt. Bedre turnuser, økt grunnbemanning og sekstimersdag vil sannsynligvis bidra til å få ned sykefraværet.

For Trondheim sv er det en selvfølge at trepartssamarbeidet skal videreføres. Det er også viktig med gode kanaler i varslingssaker. Vi ønsker at kommunen skal være preget av åpenhet i alle ledd.

Trondheim kommune må være en attraktiv arbeidsgiver. De tiltakene som er nevnt ovenfor vil bidra til dette. Trondheim sv er kritiske til Kommunenes sentralforbund sin håndtering av de siste lønnsoppgjørene og mener tilknytningen til ks må vurderes.

En god arbeidsgiverpolitikk gjelder ikke bare for de som er direkte ansatt i Trondheim kommune. Trondheim sv mener det er selvfølgelig at samme lønns- og arbeidstidspolitikk også skal gjelde for selskaper eid av Trondheim kommune og vil ikke akseptere tariffhopping i kommunale selskaper. Trondheim sv mener derfor at Trondheim kino må meldes tilbake til ks-tariff. Trondheim sv mener kommunen må forsikre seg mot at sosial dumping kan foregå i selskaper som leverer varer og tjenester til kommunen og ta et solidaransvar for alle som leverer tjenester til kommunen.

11

Miljø og byutvikling

Trondheim er en god by å bo i og vi skal sørge for at dette fortsetter. Det er imidlertid ikke noe vi kan ta for gitt – miljøet må forsvares gjennom små og store beslutninger hver dag. Trondheim sv mener at en mer miljøvennlig kommune og en miljøvennlig byutvikling krever mot og vilje til å ta de nødvendige grepene. Trondheim er til for alle som bor og ferdes her og en tett by gir åpenbare fordeler gjennom korte avstander til dagliglivets gjøremål og redusert energibehov. En tettere by må hele tiden veies opp mot behovet for friluftsområder og parker.

Trondheim sv har en visjon om at alle i Trondheim skal ta hensyn til miljø- og klimautfordringene vi møter i dag og i framtida. For å lykkes i dette må det være lett å ta de miljøvennlige valgene. Trondheim sv vil at Trondheim skal ha en kretsløpstilnærming og en nullutslippsvisjon til grunn for all planlegging.

Trondheim sv vil at Trondheim kommune skal bli en gjennomgående miljøvennlig kommune som står som et eksempel til etterfølgelse. Vi skal nå målet gjennom politikk vi av erfaring vet virker, uten å være redde for å ta i bruk nye og ukonvensjonelle virkemidler.

11.1 Miljøvennlig transport og bybane

Trondheim sv har vunnet fram med et langt tydeligere miljøfokus i transportpolitikken. Der det tidligere var fokus på framkommelighet for biler og parkeringsplasser, er det nå framkommelighet for busser og nye gang-

og sykkelveier som teller. Dette har hjulpet – biltrafikken i de sentrale delen av Trondheim er på vei ned og Trondheim er i ferd med å bli en sykkelby. Kollektivnettet har blitt oppgradert vesentlig de siste åra med flere avganger, bedre billettsystem, sanntidssystem og nye busser, og det har ført til stor økning i andelen kollektivreisende.

Vi er likevel ikke i mål. Trondheim sv vil at det skal etableres bybane i Trondheim. Kollektivnettet har blitt oppgradert vesentlig de siste åra med flere avganger, bedre billettsystem, sanntidssystem og nye busser, og det har ført til stor økning i andelen kollektivreisende. Nå er kapasiteten til bussnettet i ferd med å sprenge, og det må tas store grep for å unngå flaskehalser i kollektivtransporten. En bybane vil gjøre personbefordringen mer miljøvennlig og effektiv samtidig som den bidrar til å fortette de sentrumsnære områdene. sv vil bygge bybane fra Heimdal til Ranheim via sentrum, og til Dragvoll og Charlottenlund. I første byggetrinn vil sv etablere bare fra Tempe/Sluppen til Leangen. Banenettet må suppleres med omstigningsterminaler til buss og et forbedret bussrutenett. Jobbreisende og studenter er avhengig av jevnlig og presise avganger, og på sikt kan disse behovene bare ivaretas av et kollektivsystem med kapasiteten og driftssikkerheten som bybane tilbyr. sv vil derfor begynne prosjektering av et banesystem som kan forme byen og møte transportbehovene de kommende tiårene.

Vi trenger også et bedre rutenett for kollektivtrafik-

ken slik at ikke alle må innom Midtbyen. Kollektivtrafikken i Trondheim må også over på mer miljøvennlige drivstoff, som biogass og elektrisitet. Prisen på kollektivtrafikk må holdes lav. Spesielt er det viktig med et billig tilbud til ungdom. Trondheim sv vil at ungdoms- og studentkort også skal kunne brukes på nattbuss. Ungdom og studenter med periodekort kan med dette komme seg gratis hjem også i helgene.

Gjennom å legge godt til rette for kollektivtrafikk, er det rom for å utvide gågatenettet og videreføre en restriktiv parkeringspolitikk. Trondheim sv vil at Midtbyen skal få status som lavutslippssone. Vi må også legge til rette for mer handel og byliv i gater også utenfor bykjernen, som Innherredsveien og Elgeseter gate.

Sykkelsatsingen må videreføres. Spesielt er det viktig at sykkelveier bygges slik at folk vil bruke dem – sykkelveiene må legge føringer for bilveier, ikke motsatt.

Bompengene bidrar positivt til miljøtiltak gjennom Miljøpakken, men innkrevingen er langt fra rettferdig. Trondheim sv mener at et veiprisingssystem vil være det mest rettferdige og spre belastningen på flere slik at ingen skal betale urimelig mye.

Bruken av piggdekk har økt betydelig etter at piggdekkavgifta ble fjernet. Trondheim sv mener at dette var feil og vil gjeninnføre denne avgifta og bruke inntektene på bedre veivedlikehold om vinteren, inkludert bedre brøyting av gang- og sykkelfelt.

Trondheim er helt avhengig av at kommunene rundt Trondheim og fylkeskommunen også gjør jobben sin. Det er viktig med gode kollektivordninger inn til Trondheim for å videre få ned biltrafikken og tilstrekkelig med parkeringsplasser for pendlere må etableres. Trondheim sv støtter utbygginga av høyhastighetsbane mellom Trondheim og Oslo og en videre styrking av Trønderbanen.

Et godt taxitilbud er et viktig supplement til kollektivtrafikken. Det er derfor viktig at taxinæringa får gode vilkår gjennom gode holdeplasser og reduserte bomsatser.

11.2 En grønn byutvikling

Trondheim er en by i sterk vekst. Gjennom kommuneplanens arealdel er det lagt ut områder for framtidig byvekst. Nå er det viktig at disse utvikles på en god måte og Trondheim sv ser ikke behov for at det legges ut nye store områder i kommende periode. Videre boligbygging må ta gjennom fortetting. Dette er viktig for å hindre at byen eser utover og for å bevare de

sammenhengende jordbruksområdene og tilstrekkelig friluftsområder.

Gode kollektivsystemer sikrer at det er mulig å bo utenfor bykjernen og likevel effektivt komme seg dit man skal. Gode kollektivsystemer som bybane, elektrifisering av Trønderbanen og et styrket busstilbud er derfor helt sentralt for å kunne styre den videre byveksten vekk fra bl.a. dyrkamark og friluftsområder.

Det har vært en for stor etablering av kjøpesentra utenfor bykjernen i det siste. Nyetableringer bør i størst mulig grad begrenses til lokalsentra som kan betjene nærmiljøet. I tillegg ønsker vi å sikre Midtbyen som Trondheims naturlige handelssentrum.

Fortetting må skje med kvalitet. Trondheim sv vil at det skal bli flere grønne lunger i byen. Disse må også holdes godt ved like slik at de blir attraktive møteplasser, f.eks. med felles grillplasser, benker og lekeapparat. Vi vil etablere parselhager som også kan bidra til å styrke naboskapet gjennom felles hageprosjekter og vi trenger flere grønne tak som både er et supplement til uteområder og bidrar til å redusere flomproblematikk.

Trondheim sv ønsker at det ikke skal brukes sprøytemidler i offentlige parker og grøntområder.

11.3 En klimavennlig by

Trondheim sv vil at Trondheim skal ta sin del av ansvaret for å få ned de globale klimagassutslippene. Dette inkluderer langt mer enn redusert transport og Trondheim sv vil at kommunen skal ha en nullutslippsvisjon som utgangspunkt for all planlegging. Siste rapport fra FNs klimapanel viser at byggsektoren står for 19 % av de samlede klimagassutslippene. Trondheim skal derfor være en foregangskommune og jobbe aktivt med både materialvalg og energiforbruk i egne bygg og påvirke andre i kommunen til å gjøre det samme. For å lykkes med dette ønsker vi et tett samarbeid med kompetansemiljøene i Trondheim. Den nye Åsveien skole er et godt eksempel.

En stor del av klimagassutslippene Trondheim kommune forårsaker kommer indirekte gjennom innkjøp. Dette kan være utslipp som skjer helt andre plasser på kloden. For å få ned også disse må kommunen aktivt stille krav til alle produkter som kjøpes, i tillegg til å få ned innkjøpsmengden og sørge for mest mulig ombruk.

Trondheim sv vil at kommunen ikke skal investere i fossil energi. Dette gjelder spesielt investeringer gjort gjennom Trondheim kommunale kraftfond.

En kretsløpstilnærming må legges til grunn for all aktivitet og planlegging. Avfallet må i større grad gjenbrukes og bl.a. matavfall bør omdannes til biogass og kompost. Også næringsstoffer i slam må tas vare på. Trondheim sv vil at kommunen skal bidra til at det etableres en matsentral i kommunen som har som hovedoppgave å hindre at fullt brukbar mat kastes. Denne bør drives av eller i samarbeid med ideelle organisasjoner.

Utslipp fra skip ved kai utgjør en unødvendig forurensningskilde. Trondheim sv vil at det legges til rette for at bl.a. cruiseskip kan bruke landstrøm når de ligger til kai i Trondheim. Det må også jobbes for at batteridrevne hurtigbåter kan tas i bruk over Trondheimsfjorden.

Stortinget har vedtatt at 15 % av matproduksjonen og matforbruket i Norge skal være økologisk innen 2020, men per i dag er vi langt unna å nå dette målet. sv mener at det offentlige må gå foran ved å få kommunale institusjonskjøkken Debio-sertifisert og velge økologiske varer ved innkjøp. Det vil bidra til å gjøre økologisk mat mer tilgjengelig for andre storkjøkken og forbrukere ved at grossistene blir nødt til å etablere økologiske varelinjer.

11.4 Friluftsliv og naturvern

Det er viktig å sikre alle god tilgang til natur- og friluftsområder. Det er derfor viktig å sikre grøntkorridorer og grønne lunger. Bymarkene skal bevares og beskyttes mot nedbygging.

Trondheim kommune har et stort biologisk mangfold både på land og i vann. Dette mangfoldet har vi et ansvar for å bevare. Trondheim må derfor fortsette med å ha god oversikt over forekomster av truede arter (rødlista) og uønskede arter (svartlista) slik at det kan tas hensyn til disse. Trondheim sv mener at det også er viktig å få kartlagt og sikret truede naturtyper i kommunen.

Trondheim sv ønsker at kommunens skoger skal forvaltes på en miljømessig god måte, og vi ønsker at sko-

gen skal fsc-sertifiseres.

Trondheim sv vil at kommunen skal ha tilstrekkelig kapasitet til å følge opp dyrevernssaker. Dette inkluderer bl.a. en tilgjengelig veterinærtjeneste både for alle som har dyr selv og for personer som kommer over dyr som trenger bistand.

11.5 En historisk og levende by

Trondheims mer enn 1000 år lange historie er en uerstattelig del av Trondheims identitet. Ingen steder er historien mer merkbar enn i Midtbyen. Den historiske verdien er hele byens felles eiendom og Midtbyen er det selvfølgelig sentrum for hele regionen med en blanding av handel og kultur, folkefester og andre arrangementer hvor historien spiller en sentral rolle.

Trondheim sv vil jobbe for å få på plass en forpliktende avtale mellom grunneiere, kommunen og staten for å sikre viktige kulturminner. Trondheim sv har tatt et initiativ for å få til et løft både for bryggene, veier og bakgårder i den historiske bebyggelsen. Deler av byen er vanskelig å omforme til moderne behov uten at mye går tapt. I stedet for å rive de historiske delene av Midtbyen ønsker vi at kommunen går tyngre inn for å bistå med å gjøre disse sårbare områdene brukbare for boliger og næring.

Midtbyen opplever et sterkere press enn noen gang tidligere og det er behov for nye arealer til næringsutvikling. Trondheim sv mener at dette må møtes uten at de historiske verdiene og opplevelsen av Midtbyen ødelegges. Det er derfor viktig å bevare dagens struktur i Midtbyen og beholde den lave bebyggelsen, og heller åpne for en høyere utnyttelse i randsonen. Trondheim sv ønsker derfor en ambisiøs og bymessig fortetting av sentrumsområdene østover mot Lade og sør-øst hvor det allerede er planer for omforming av Sluppen/Tempe. Skal Trondheim klare å møte framtida uten å miste sitt særpreg må sentrum vokse, ikke låses fast innenfor elveslynga. Dette krever sterk politisk styring slik at vi kan ta de langsiktige grepene.

12

Næringsbyen

En aktiv næringspolitikk med politiske visjoner er riktig vei å gå. Folkestyret må aktivt bruke næringspolitikk som et instrument til å sikre bedre velferd. Ut-danning og utjevning, styrking av faglige rettigheter, nyskapning og teknologiutvikling skal ligge til grunn for byens næringsutvikling. Trondheim sv tror at samfunnet er best tjent med at det er et samspill mellom næringsliv og folkevalgte organer.

En viktig forutsetning for et godt næringsliv er at kommunen tiltrekker seg arbeidskraft som næringslivet trenger. Trondheim skal utvikles som en god storby å leve i. Gode offentlige tjenester som barnehage, skole, god kollektivdekning og helsetilbud, sammen med et rikt kulturtilbud og gode friluftmuligheter, er sentrale forutsetninger for at byens næringsliv skal tiltrekke seg nødvendig arbeidskraft.

12.1 Innovative og miljøriktige innkjøp

Trondheim kommune er en stor offentlig innkjøper. Kommunen er gjennom sine anskaffelser en viktig premissgiver for byens næringsliv. Kommunen må bruke dette virkemiddelet til å bidra til et miljøvennlig næringsliv som tar sosialt ansvar.

sv mener at Trondheim kommune skal bruke mulighetene som ligger i anskaffelsesregelverket til å foreta innovative anskaffelser hvor lokalt næringsliv inviteres inn i en tidlig fase. En slik anskaffelsesprosess sikrer både at kommunen kjøper inn det som faktisk behø-

ves samt øker muligheten for at lokalt næringsliv får oppdraget.

12.2 Trondheim som laboratorium

Trondheim har et unikt utgangspunkt som universitetsby med fremragende forskningsmiljøer som nå til og med er belønnet med nobelpris. Vi vil at Trondheim kommune skal være tidlig ute med å prøve ut ny teknologi i samarbeid med forskningsmiljøene. Eksempler på slik teknologi er velferdsteknologi og intelligente transportsystemer.

Trondheim kommune skal være positiv til forsøk og eksperimentering og tilby seg å være case for forskningsprosjekter. Kommunen har dessuten et stort potensial i å tilby studenter mulighet til å gjennomføre bachelor- og masteroppgaver med kommunen som oppdragsgiver.

Hvis vi skal lykkes med å utvikle byen gjennom forsøk og eksperimentering må det også være lov til å gjøre feil. Offentlig sektor skal ikke ha en nullfeilskultur, vi skal ha en innovasjonskultur.

12.3 Forutsigbare og stabile rammevilkår

Vi skal sørge for en langsiktig arealpolitikk slik at det er forutsigbare rammer for næringslivet både når det gjelder næringsarealer og utvikling av boligmarkedet, noe som også betyr mye for nyetableringer. Midtbyen

som handelsområde og bysentrum må utvikles og styrkes. Vi skal sørge for en langsiktig arealpolitikk slik at det er forutsigbare rammer for næringslivet både når det gjelder næringsarealer og utvikling av boligmarkedet, noe som også betyr mye for nyetableringer.

12.4 Servicesenter for utenlandske arbeidstakere

Vi vil arbeide for at det etableres et Servicesenter for utenlandske arbeidstakere i Trondheim kommune. Et

slikt senter som eksisterer i Oslo og Stavanger skal forenkle dialogen med offentlige myndigheter og forkorte saksbehandlingstid slik at utenlandske arbeidstakere hurtigere kommer seg i arbeid. Trondheim er en naturlig lokasjon for et slikt senter grunnet miljøene ved NTNU og SINTEF og mange høyteknologiske bedrifter med behov for spesialisert arbeidskraft.

13

Trondheim som solidaritetsby

Trondheim er en mangfoldig og flerkulturell by. Alle mennesker i Trondheim må gis lik mulighet til arbeid, utdanning og deltakelse i samfunnslivet. Målet er en romslig by der alle opplever at de har like muligheter, uansett tro, etnisitet eller kulturell bakgrunn.

13.1 Mennesker på flukt

Det er mange kriser i verden som har resultert i at mange mennesker er på flukt. Trondheim sv mener det er viktig at disse menneskene blir tatt i mot med solidaritet og verdighet. Norge har en internasjonal forpliktelse til å ta i mot mennesker på flukt, og Trondheim kommune skal selvfølgelig bidra til å oppfylle den forpliktelsen. Trondheim sv mener kommunen bør ta i mot flere flyktninger og asylsøkere enn i dag. Disse menneskene skal få et trygt sted å bo, tilbud om arbeid og medisinsk undersøkelse. Trondheim sv ønsker å gjeninnføre muligheten til å arbeide for asylsøkere. Den beste veien til arbeid og inkludering i samfunnet er gjennom at kommunen oppretter flere språk- og arbeidstreningsplasser. Permanent bosetning av flyktninger skal inkluderes i kommunens planer og innenfor alle berørte tjenester.

Tilskuddet til frivillige organisasjoner som jobber med inkludering skal økes. Det skal også tilskuddet til organisasjoner som jobber med holdningsskapende arbeid i majoritetsbefolkninga.

13.2 Fattigdomsbekjempelse

Bekjempelse av fattigdom vil alltid være sentralt for et sosialistisk parti. Årsakene til, og dermed veien ut av, fattigdom vil variere. Arbeidsledighet, aleneforsørgere, uførhet og rusproblemer er noe av forklaringen. Familier med innvandrerbakgrunn blir da ofte spesielt hardt rammet siden flere av disse kan slå inn.

Trondheim sv ønsker en ny kommunal plan for å bekjempe fattigdom. Denne må inkludere tema som er nevnt andre steder i programmet, bl.a. billigere barnehage og SFO, flere kommunale utleieboliger og andre boligsosiale tiltak, økt hjelp til aleneforeldre og et sterkere fokus på diskriminering av kvinner som gir seg utslag i lønn. Barnefattigdom er spesielt viktig siden det gir mange en skjev start i livet. Vi vil derfor ha en forsøksordning med kommunalt søskentillegg i barne-trygden for å spesielt hjelpe familier med mange barn.

13.3 LHBT-politikk

Muligheten for å være åpen om sin seksuelle orientering og identitet på jobben er viktig for å ha et godt og inkluderende arbeidsmiljø. Trondheim sv vil jobbe for at kommunen som arbeidsgiver skal stå for et arbeidsmiljø uten fordommer og diskriminering.

Mange LHBT-personer med innvandrerbakgrunn opplever ekskludering, og at de rettighetene som majoritetsbeholdninga tar for gitt utenfor rekkevidde. Flere

opplever dobbel diskriminering, for eksempel kan en kvinne være både lesbisk og mørk i huden, som gjør at samme person kan utsettes for både rasisme, kjønnsdiskriminering og homofobi. Dette er viktige perspektiver som Trondheim kommune må ta med i inkluderingsarbeidet. Det er viktig at innvandrere tidlig får informasjon om LHBT-befolkninga rettstilling i Norge på områder som vern mot diskriminering, ekteskapslovgivning og familieetablering.

Skole og rådgivingstjenesten er viktig for inkludering av minoriteter, Trondheim sv ønsker derfor å gjennomføre regelmessig kompetanseheving av ansatte om LHBT-befolkningen. Kompetansen på LHBT må også økes i asylmottak, NAV og blant almenninger.

13.4 Tilgjengelighet

God tilgjengelighet og et fungerende velferdstilbud motvirker diskriminering av personer med nedsatt funksjonsevne. Samfunnsskapt hindringer må fjernes hvis likestilling og frihet skal bli virkelighet for alle. Trondheim sv vil at universell utforming skal ligge til grunn for all planlegging og iverksetting i kommunen. I alle bygge- og byutviklingssaker må dette følges opp. Eksisterende infrastruktur må tilrettelegges for alle.

Enkel og god tilgang til informasjon er viktig for å kunne delta aktivt i samfunnet. Stadig mer informasjon er tilgjengelig via internett, Trondheim kommunes nettsider må bli mer brukervennlig, slik at alle får lett tilgang til informasjon. Kvalitetskriteriene for offentlige nettsider skal følges.

Mennesker med funksjonshemming skal ha lik mulighet til å komme seg rundt. Trondheim sv vil at egenandel på TT-ordningen (Transporttjenesten for funksjonshemmede) skal være den samme som prisen for kollektivtransport.

13.5 Religionsfrihet

Trondheim har en lang historie som en religiøst mangfoldig by. Det må være tilgang på livssynsåpne gravplasser. Det må også opprettes et livssynsåpent sermonirom som tar høyde for ulike religiøse, kulturelle og livssynsmessige skikker. Sermonirommet må ha

god nok kapasitet.

13.6 Språkopplæring

Språk er en viktig forutsetning for integrering. Det må derfor tas til orde for at det gis tilstrekkelig opplæring av alle som kommer til Trondheim, enten det er flyktninger, personer med familiegjennforening, eller arbeidsinnvandrere. En gruppe som i dag er oversett er ektefeller og andre familiemedlemmer til arbeidsinnvandrere. sv mener Trondheim her må gå foran og i første omgang tilby norskopplæring også til alle ektefeller og samboere til arbeidsinnvandrere slik at også disse lettere kan komme seg inn i jobb og ta del i samfunnslivet.

13.7 Internasjonalt

Trondheim sv mener det er en menneskerett å kunne be om hjelp. Vi sier nei til alle forslag om forbud og straffeforfølgelse av mennesker som ber om penger i byen. Tvert i mot mener vi det er viktig å sørge for at mennesker i en desperat situasjon har tilgang til rimelige fasiliteter for overnatting og nødvendig personlig hygiene.

Trondheim sv ønsker å utvikle vennskapsbysamarbeidene til å bli noe mer enn i dag, både gjennom kulturutveksling, solidaritetsarbeid og ulike former for samarbeid. Det er spesielt viktig å videreføre samarbeidet med vennskapsbyen Ramallah. Situasjonen på Vestbredden er frustrerende, og kommunen må bruke samarbeidet til å øke kunnskap om konflikten gjennom skoleprosjekter, felles kulturelle prosjekter og utveksling.

Trondheim sv ønsker også å vise solidaritet med befolkningen i Vest-Sahara og få større oppmerksomhet rundt Marokkos okkupasjon. Trondheim må vise et internasjonalt ansvar og innlede et vennskapsamarbeid med en av flyktningleirene i Algerie. Samarbeidet skal brukes til å synliggjøre flyktningsituasjonen og undertrykking av den sahrauweiske befolkninga, og til å bidra med utvikling av skoler og andre viktige institusjoner. Trondheim sv ønsker også kulturell og faglig utveksling med sahrauweiene.